

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Specialpedagogisk teori och praktik samt examensarbete

Theory and Practice in Special Education including Degree Project

30.0 Högskolepoäng

30.0 ECTS credits

Kurskod:	UQ03SL
Gäller från:	HT 2009
Fastställd:	2009-04-24
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ges som programkurs på avancerad nivå inom speciallärarprogrammet, 90 högskolepoäng. Efter genomförd utbildning har även studenten 90 högskolepoäng i ämnet specialpedagogik.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av institutionsstyrelsen 2009-04-24 och godkänd av lärarutbildningsnämnden att ingå i speciallärarprogrammet 2009-08-14.

Kursplanen är giltig fr o m 2009 termin Ht 09.

Beslut om upphävande är fattat av institutionsstyrelsen vid Specialpedagogiska institutionen 2021-03-16.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

För tillträde till kursen gäller genomgången kurs *Specialpedagogik som tvärvetenskap*, 30 hp med lägst betyget E samt genomgången kurs *Speciallärarens yrkesspecifika kompetenser*, 30 hp med lägst betyget E.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK01	Pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram o handledande samtal	15
DK02	Examensarbete	15

Kursens innehåll

Kursen ingår i en professionsutbildning som leder till speciallärarexamen med inriktning mot språk-, skriv-, läs- eller matematikutveckling.

Specialpedagogik är ett tvärvetenskapligt ämnesområde som utvecklar kunskap ur de beteendevetenskapliga, samhällsvetenskapliga, filosofiska, medicinska, naturvetenskapliga och didaktiska forskningsfälten. I specialpedagogiken möts och interagerar dessa vetenskaper.

I kursen integreras vetenskapsteori och metod (3 hp) samt verksamhetsförlagd utbildning i form av fältstudier (2 hp), vilka är obligatoriska inslag i delkurs 1.

Studentens blivande funktion som speciallärare i fråga om samverkan med människor i olika livssituationer fokuseras i kursen. Teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter som studenten tillägnat sig under utbildningstiden tillämpas i såväl fältarbete som i examensarbete.

Kursen består av följande två delkurser:

Delkurs 1: Pedagogiska utredningar och kvalificerade samtal, 15 hp

I delkursen ingår granskning ur ett vetenskapligt perspektiv av olika metoder för pedagogiska utredningar av elevens språk-, skriv- och läs- eller matematikutveckling. I delkursen behandlas hur utredningarna kan ligga till grund för åtgärdsprogram, som tar hänsyn till organisations-, grupp- och individnivå.

Fortsättningsvis behandlas på vilket sätt utredningar och åtgärdsprogram kan ligga till grund för handledande samtal av betydelse för undervisningssituationen. Vikten av samarbete och planering med andra yrkeskategorier inom och utanför skolans värld lyfts fram.

Vetenskapsteoretiska och etiska aspekter ska vara genomgående i kursen.

Delkurs 2: Examensarbete, 15 hp

Delkursens huvudsakliga innehåll är att självständigt under handledning genomföra en vetenskaplig undersökning inom speciallärarens kunskapsområde. Undersökningen ska genomföras med beaktande av vetenskapsteoretisk- och forskningsmetodisk kunskap och ska kunna bidra till kunskapsområdets utveckling. Arbetet skall försvaras under seminarium med särskilt utsedd opponent. I kursen ingår även att fungera som opponent på en annans students arbete.

Förväntade studieresultat

Delkurs 1: Pedagogiska utredningar och kvalificerade samtal, 15 hp

Efter att ha genomgått kursen förväntas studenten kunna:

- kritiskt granska och utföra pedagogiska utredningar i ämnet svenska eller matematik för elev i behov av särskilt stöd,
- utveckla och problematisera specialpedagogiska insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå för elever i behov av särskilt stöd i svenska eller matematik,
- granska speciallärarens roll som handledare och rådgivare i didaktiska frågor som rör språk-, skriv-, läs- eller matematikutveckling,
- redogöra för betydelsen av samverkan med andra yrkesgrupper inom och utanför skolans värld.

Delkurs 2: Examensarbete, 15 hp

Studenten skall efter avslutad kurs

- självständigt kunna genomföra, skriftligt redovisa och muntligt försvara ett vetenskapligt arbete (uppsats/examensarbete),
- självständigt och kritiskt kunna granska och opponera på ett annat genomfört vetenskapligt arbete (uppsats/examensarbete).

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, rollspel, seminarier, litteraturstudier, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i form av fältstudier, muntliga och skriftliga redovisningar enskilt och i grupp samt examinationer.

Kunskapskontroll och examination

Delkurs 1 examineras genom en individuell skriftlig uppgift.

Delkurs 2 examineras genom utförande av ett individuellt skriftligt självständigt arbete (examensarbete) på avancerad nivå, vilket framläggs vid ett öppet seminarium, samt opponering på en annan students examensarbete.

Betygsättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A = Utmärkt
- B = Mycket bra
- C = Bra
- D = Tillfredsställande
- E = Tillräckligt
- F_x = Otillräckligt
- F = Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier delas ut vid kursstart.

För att få godkänt slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser samt fullgjord och godkänd VFU i form av fältstudier.

Studering som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå minst fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E.

Studering som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studering som fått betyget Fx eller F på ett prov två gånger av en examinator, har rätt att begära att en annan examinator utses för att bestämma betyg på provet. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Studering som underkänts i VFU har rätt att ånyo genomgå VFU, dock högst en gång.

Studering kan begära att examination enligt denna kursplan genomförs högst tre gånger under en tvåårsperiod efter det att kursplanen slutat gälla. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen. Med prov jämförs också andra obligatoriska moment eller delmoment i kursen.

Övergångsbestämmelser

Om kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att under en tvåårsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller begränsningarna nedan.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1. Pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram och handledande samtal

Alvesson, M. & Deetz, S. (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. (255 s.)

Andreasson, I. (2007). *Elevplanen som text □ om identitet, genus, makt och styrning i skolans elevdokumentation*. Avhandling. Göteborgs universitet. (259 s.)

Boman, Y, Ljunggren, C., & von Wright, M. (Red) (2007). *Erfarenheter av pragmatism*. Lund: Studentlitteratur. (264 s.)

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi. (Valda delar ca 200 s.)

Christoffersen, S. A. & Tunek, V. (red.) (2007). *Professionsetik*. Malmö: Gleerups. (176 s.)

Gustavsson, A. (2000). Tolkning och tolkningsteori 1 □ introduktion. *Texter om forskningsmetod, nr 3*. Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet. (34 s.)

Hovfendahl, J. (2006). *Riskabla samtal: en analys av potentiella faror i skolans kvarts- och utvecklingssamtal*. Institutionen för språk och kultur, Linköpings universitet (s. 33-57)

Hyldgaard, K. (2008). *Vetenskapsteori. En grundbok för pedagogiska ämnen*. Stockholm: Liber AB. (Valda delar ca 150 s.)

Hägg, K. & Kuoppa, S.M. (1997). *Professionell vägledning □ med samtal som redskap*. Lund: Studentlitteratur. (115 s.)

Kroksmark, T. & Åberg, K. (Red). (2007). *Handledning i pedagogiskt arbete*. Lund: Studentlitteratur. (250 s.)

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur. (Valda delar ca 100 s.)

Marton, F. & Tsui, A.B. (Red) (2004). *Classroom Discourse and the Space of Learning*. New Jersey: Erlbaum. (242 s.)

Molander, B. (2003). *Vetenskapsfilosofi. En bok om vetenskapen och den vetenskapande människan*. Stockholm: Thales. (Valda delar ca 150 s.)

Rudberg, B. (1993). *Statistik: att beskriva och analysera statistiska data*. Lund: Studentlitteratur. (150 s.)

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet. (19 s.)
www.vetenskapsrådet.se

Ödman, P.-J. (1995). Hermenuetik och didaktik. Didaktikcentrum. Lärarhögskolan i Stockholm. *Didactica Minima, 1*, s. 5-15.

Delkurs 2: Examensarbete, 15 hp

Litteratur med relevans för uppsatsen väljs i samråd med handledaren. Litteratur ska uppgå till cirka 700 sidor. Den skall bl a bestå av minst två doktorsavhandlingar med relevans för uppsatsens problemområde och/eller vetenskapsteoretisk ansats samt minst två vetenskapliga artiklar på engelska.

Valbar metodlitteratur delkurs 2 (exempel):

Connolly, P. (2007). *Quantitative data analysis in education - a critical introduction using SPSS*. Routledge Companion website. (260 s.)

Horner, R. H., Carr, E. G., Halle, J., McGee, G.; Odom, S., & Wolery, M. (2005). The Use of Single-Subject Research to Identify Evidence-Based Practice in Special Education. *Council for Exceptional Children, 72*. 2. 165-179.

Odom, S. L. (2008). The tie that binds: Evidence- based practice, implementation science and outcomes for children. *Topics in Early Childhood Special Education*.
<http://tecse.sagepub.com>

Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare - en introduktion*. Uppsala: Kunskapsförlaget i Uppsala, Läromedel & utbildning. (132 s).

Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur. (134 s).

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.